

Sammen imod vanvidskørsel

Indhold

Forord	2
Mangelfulde værktøjer	3
Bedre værktøjer – mindre vanvidskørsel	4
Balancerede regler for konfiskation	6
Bedre samarbejde mellem myndigheder og virksomheder	8

Forord

Vanvidskørsel er en af de mest alvorlige og ødelæggende former for kriminalitet i trafikken. Når mennesker mister livet, og familier rammes af tragedier, fordi enkelte vælger at køre hensynsløst, må samfundet stå sammen for at stoppe det.

Vi deler regeringens ambition om at slå hårdt ned på vanvidskørsel. Men skal indsatsen for alvor virke, skal vi stræbe efter, at vanvidsbilister aldrig får adgang til et køretøj. Det gælder uanset om vanvidsbilisten går til en bilforhandler, et værksted, et udlejningsselskab eller får stillet en bil, bus, varevogn eller lastbil til rådighed af sin arbejdsgiver.

Det kræver, at vi bliver bedre til at forhindre, at personer, som har vist sig villige til at køre hensynsløst, overhovedet får mulighed for at sætte sig bag rattet igen. Det kræver også, at de mange virksomheder, som hver dag stiller biler rådighed til prøvekørsler, udlåner, udlejer og leaser biler til borgere og erhverv, får bedre redskaber til at beskytte både trafikanter og samfundet mod de få, der misbruger tilliden.

Vanvidskørsel er ikke bare et spørgsmål om straf – det er et spørgsmål om tryghed, ansvar og forebyggelse. Derfor handler denne indsats om at skabe et system, der både beskytter liv og giver erhvervsdrivende mulighed for at tage aktivt del i at forhindre de ulykker, som ingen bør opleve.

Kun gennem et stærkt samarbejde mellem myndigheder, politi og erhvervsliv kan vi forhindre, at vanvidsbilisterne får mulighed for at køre igen – og sikre, at alle kan færdes trygt på de danske veje.

Indsatsen skal også sikre at lovgivningen målrettes bilisten – ikke de virksomheder, der handler i god tro. Når udlejere, leasingselskaber eller forhandlere har gjort alt, hvad der med rimelighed kan forventes for at forhindre vanvidskørsel, bør de ikke stilles til ansvar for den kriminelles handlinger.

Dansk Erhverv, Dansk Mobilitet, Finans&Leasing, AutoBranchen Danmark og DTL – Danske Vognmænd præsenterer med udspillet *Sammen imod vanvidsbilisme* en række løsningsforslag, der skal styrke samfundets evne til at forebygge vanvidskørsel, beskytte uskyldige trafikanter og sikre, at kampen mod vanvidskørsel begynder, før nøglerne overdrages.

Mangelfulde værktøjer

De eksisterende værktøjer, som myndighederne i dag henviser til, har ikke vist sig tilstrækkelige til at forhindre vanvidsbilister i at få adgang til køretøjer. Bilforhandlere, værksteder, biludlejnings- og leasingvirksomheder kan i dag alene bede kunder om at fremvise en **privat straffeattest** eller afgive en **tro- og loveerklæring** om, at de ikke er dømt for vanvidskørsel.

Begge løsninger har væsentlige begrænsninger. Afgørelser om vanvidskørsel fremgår af den private straffeattest, men den giver kun et øjebliksbillede og indeholder ikke oplysninger om personer, der har fået **administrativt inddraget deres kørekort** – ofte den første konsekvens efter grov hensynsløs kørsel. Det betyder, at i dag kan virksomheder uforvarende give en vanvidsbilist adgang til et køretøj dagen efter politiet har taget selvsamme bilist for vanvidskørsel. Samtidig kan attesten være op til 5 dage undervejs og dermed umulig at bruge i praksis ved kortvarige udlejninger, når bilen skal på værksted eller en medarbejder skal benytte et køretøj.

Tro- og loveerklæringer bygger alene på kundens egen oplysning om, at de ikke indenfor en nærmere bestemt årrække er dømt for vanvidskørsel og har ingen reel kontrolværdi. I praksis overlades det dermed til virksomhederne selv at bære risikoen, når en lejer eller leasingtager viser sig at være frakendt kørekortet eller dømt for vanvidskørsel, selvom der ikke findes tilstrækkelige kontrolmuligheder for virksomheden.

Erfaringen viser, at disse værktøjer ikke kan forhindre, at personer med grove overtrædelser bag sig igen får adgang til et køretøj – med tragiske konsekvenser til følge. Skal vi for alvor stramme grebet om vanvidsbilisterne, skal vi forhindre, at de kan få adgang til et køretøj. Det kræver **bedre og mere effektive redskaber**, som giver de mange virksomheder, der dagligt stiller køretøjer til rådighed for kunder, medarbejdere og samarbejdspartnere, mulighed for at handle ansvarligt og beskytte både liv og færdselssikkerhed.

Bedre værktøjer – mindre vanvidskørsel

Automatisk validering af kørekort – inspiration fra Norge

Dansk Erhverv, Dansk Mobilitet, Finans&Leasing, AutoBranchen Danmark og DTL – Danske Vognmænd foreslår, at bilforhandlere, værksteder, biludlejnings- og leasingbranchen – med kundens samtykke – får mulighed for digitalt at validere kørekort direkte i Færdselsstyrelsens register. Det vil give virksomhederne et effektivt redskab til at kontrollere førerens kørekort-status i realtid og gribe ind, før en person uden gyldigt kørekort sætter sig bag rattet.

I Norge tilbyder *Statens vegvesen* allerede en velfungerende API-løsning, hvor autoriserede aktører kan tjekke kørekortets gyldighed digitalt, når en person lejer eller registreres som fører¹. Erfaringerne viser, at systemet både øger trafiksikkerheden, reducerer risikoen for ID-misbrug og gør processen mere brugervenlig.

En tilsvarende model kan etableres i Danmark. Færdselsstyrelsen råder allerede over et nationalt kørekortregister og et API, som anvendes i den digitale kørekort-app. Ifølge de tekniske leverandører af denne app vil det kræve begrænset udvikling at stille en afgrænset del af oplysningerne til rådighed for autoriserede virksomheder, så validering kan ske sikkert og samtykkebaseret.

Branchen foreslår, at:

- Give virksomheder mulighed for automatisk validering af kørekort via Færdselsstyrelsens Kørekortregister som i Norge
- Transportministeriet undersøger muligheden for en dansk samtykkebaseret API-løsning efter norsk forbillede som led i lovarbejdet om vanvidskørsel.

¹ <https://www.vegvesen.no/fag/teknologi/apne-data/et-utvalg-apne-data/api-for-sjekk-fo-rerkort/>

Advarselsregister mod misbrug af køretøjer – inspiration fra Holland

I Holland har man etableret advarselsregisteret ELENA, der gør det muligt for bilforhandlere, leasingselskaber og biludlejningsvirksomheder at advare hinanden om kunder, der tidligere har misbrugt tilliden eller handlet uhæderligt. Formålet er at forebygge svindel, tyveri og misbrug af køretøjer, før det sker – og dermed beskytte både virksomheder og samfundet.

ELENA fungerer som et nationalt varslingsystem for mobilitetsbranchen, hvor virksomheder kan registrere og tjekke kunder, der har misligholdt aftaler, begået kriminalitet med et køretøj eller udvist voldelig eller truende adfærd. Systemet er godkendt af de hollandske datatilsynsmyndigheder og fungerer inden for klare, lovfastsatte rammer, hvor registrering kun sker på baggrund af dokumenterede hændelser som fx tyveri, grov skade, falske identiteter eller manglende betaling.

Ordningen er et redskab til at forhindre, at personer med en dokumenteret historik af svig, tyveri eller vold igen får adgang til køretøjer, som de ikke selv ejer. Dermed kan man ved hjælp af samarbejde reducere risikoen for kriminalitet, økonomisk tab og – i yderste konsekvens – vanvidskørsel.

Branchen foreslår, at:

- Etablere et dansk advarselsregister efter hollandsk forbillede, hvor biludlejnings-, leasing- og forhandlerbranchen og andre virksomheder kan advare hinanden om kunder eller medarbejdere, der groft har misbrugt tilliden eller misligholdt aftaler.

Balancerede regler for konfiskation

De gældende regler for konfiskation indebærer i dag, at udlånte, udlejede eller leasede køretøjer kan konfiskeres ved førstegangstilfælde af vanvidskørsel – uanset om køretøjet er ejet af tredjemand og stillet til rådighed i god tro.

Da branchen i dag ikke har de nødvendige værktøjer til at forhindre, at vanvidsbilister sætter sig bag rattet, er denne retsstilling stærkt indgribende for en lang række virksomheder, der har motorkøretøjer som omdrejningspunkt – herunder udlejningsvirksomheder, bilforhandlere, leasingselskaber og værksteder, men også for en lang række andre virksomheder og myndigheder, der stiller køretøjer til rådighed for medarbejdere.

Branchen opfordrer derfor til, at man i forbindelse med den kommende ændring af færdselsloven justerer konfiskationsbestemmelsen, så den bringes på linje med lov om euforiserende stoffer § 3 c, stk. 3 (gældende fra 1. juli 2025). Her kan konfiskation ske, hvis ejeren vidste eller burde vide, at køretøjet ville blive anvendt ved vanvidskørsel.

Bestemmelsen i lov om euforiserende stoffer er langt mere balanceret og vil sikre en mere proportional og ensartet lovgivning for lignende forseelser, hvor ansvaret placeres hos den reelle lovovertræder – og ikke hos de virksomheder, der i god tro stiller et køretøj til rådighed.

Branchen mener fortsat, at køretøjerne skal beslaglægges på stedet, hvis de benyttes til vanvidskørsel, så vanvidsbilister mister adgangen til køretøjet på stedet af hensyn til færdselssikkerheden. Helt i tråd med den nuværende lovgivning.

Når den umildbare fare for færdselssikkerheden er passeret, bør fokus være på at straffe bilisten hårdt muligt økonomisk såvel som frihedsberøvelse. Derfor foreslår vi, at konfiskationsbestemmelsen fra lov om euforiserende stoffer § 3 c, stk. 3 også kommer til at gælde ved vanvidskørsel, og at bilisten straffes med en bøde svarende til køretøjets værdi. Beslaglæggelsen vil sikre færdselssikkerheden, bøden vil straffe bilisten direkte, mens virksomheden friholdes forudsat, at virksomheden har fulgt gældende regler og vores forslag til lovbemærkningerne i Færdselsloven nedenfor.

Branchen foreslår, at:

- Ændre konfiskationsbestemmelsen i Færdselsloven så den bringes på linje med Lov om euforiserende stoffer så konfiskation sker, hvis ejeren vidste eller burde vide, at køretøjet ville blive anvendt ved vanvidskørsel.
- Vanvidsbilisten straffes med en bøde svarende til køretøjets værdi, eller fængsles.

Branchen foreslår, at:

- Opdatere i lovbemærkningerne til Færdselsloven, så det fremgår at hvis erhvervsdrivende har gjort brug af tro- og loveerklæringer, tjek i kørekortregister og evt. privat advarselsregister, skal der ske beslaglæggelse, men køretøjet skal tilbageleveres til ejeren.
- Opdatere i lovbemærkningerne til Færdselsloven, så det tydeliggøres at der ikke er krav om tjek af den private straffeattest, da den ikke indeholder oplysninger om personer, der har fået administrativt inddraget deres kørekort og ikke kan erhvervs hurtigt nok.
- Opdatere i lovbemærkningerne til Færdselsloven, så det tydeliggøres der ikke er et krav til biludlejningsvirksomheder om vurdering af førerens økonomi da biludlejningsvirksomheder ikke har hjemmel hertil.

Bedre samarbejde mellem myndigheder og virksomheder

I Holland har man opbygget et tæt samarbejde mellem politi, biludlejningsbranchen, forsikringsselskaber og myndigheder for at forebygge kriminalitet og misbrug i mobilitetssektoren. Samarbejdet er forankret i den nationale **Committee on Crime Prevention**, hvor både erhverv og myndigheder arbejder sammen om at give erhvervsdrivende de bedste muligheder for at forhindre svig, tyveri og vanvidskørsel.

Arbejdet omfatter både **forebyggelse, videndeling og lovgivning**. Politiet, brancheorganisationen BOVAG og forsikringssektoren udveksler løbende information om tendenser, metoder og advarsler om kriminel adfærd. Der er etableret faste kontaktpersoner i politiets enheder, et fælles netværk for videndeling samt klare procedurer for indberetning af hændelser. Samtidig arbejder parterne for at gøre det lettere at identificere og registrere lejere, øge medarbejderens beredskab og reducere de administrative byrder for virksomhederne.

Branchen foreslår, at:

- Etablere et **tværgående samarbejdsform** i Danmark til Politiet og repræsentanter for mobilitet, udlejnings- og leasingselskaber for at styrke informationsudvekslingen, udvikle fælles retningslinjer for risikohåndtering og skabe en samlet, forebyggende indsats mod vanvidskørsel.

DANSK ERHVERV

Børsgade 4
1217 København K

www.danskerhverv.dk
info@danskerhverv.dk
T. + 45 3374 6000

Vi handler på vegne af vores medlemmer

Dansk Erhverv handler vi hver dag på vegne af 18.000 medlemsvirksomheder og flere end 100 brancheforeninger. Vi er erhvervsorganisation og arbejdsgiverforening for et af verdens mest handlekraftige erhvervsliv. I Dansk Erhverv arbejder vi hver dag for, at Danmark bliver verdens bedste land at drive virksomhed i. Til gavn for arbejdspladser, velstand og Danmark i fremgang. Vi arbejder for et Danmark med sammenhængskraft og handlekraft.

AutoBranchen Danmark er brancheorganisation for alle områder af autobran-chen. Vi repræsenterer 1.200 medlemmer, som er nyvogns- og brugtvognsfor-handlere, værksteder, leasingselskaber og autolakerier. Vi taler branchens sag over for politikere og beslutningstagere samt tilbyder attraktive medlemsydelse inden for juridisk rådgivning, forretningsudvikling, netværk, kurser og arrange-menter.

Finans & Leasing er interesseorganisationen for ca. 60 danske virksomheder, der beskæftiger sig med finansiering i en eller anden form inden for områderne: Leasing, factoring, forbrugslån og billån. Vi arbejder for at sikre de bedst mulige rammevilkår for vores medlemsvirksomheder gennem politisk interessevareta-gelse og uddannelses- og informationsvirksomhed over for vores medlemmer.

Dansk Mobilitet er brancheorganisationen for biludlejning og mobilitetstjenester i Danmark. Vi repræsenterer både landsdækkende udlejningsselskaber, digitale platforme og nye mobilitetsaktører, der tilsammen stiller mere end 40.000 køretøjer til rådighed for virksomheder og forbrugere. Dansk Mobilitet arbejder for moderne og konkurrencedygtige rammevilkår, der understøtter fleksibel mobilitet, grøn omstilling og sikre trafikale forhold.

DTL – Danske vognmænd er en brancheorganisation for det danske transpor-terhverv på vej. DTL taler medlemmernes politiske sager lokalt, nationalt og i EU. Vi hjælper medlemmerne med alt lige fra lovgivning til konkrete opgaver ude i virksomhederne. DTL er også arbejdsgiverforening for den danske trans-portbranche.